

22140209

TURKISH A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
TURC A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
TURCO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Verilen pasajlardan **birisi** hakkında edebi eleştiri yazınız:

1.

Gençliğim haram oldu diyecek diye çok korktum. Suzan hanımdan böyle klişe, böyle yerli, böyle kaderci bir cümle duymak istemem.

Üst kat komşumuzun evde kalmış bir kızı vardı, Hürrem abla. Büyük ağabeyim N.'ye tutulmuştu. Ağabeyimin yanında hareketlerine bir coşku gelirdi. Konuşurken kollarıyla havada tuhaf şekiller çizer, duruşu dua eden yaşlı kadınları hatırlatırdı: sağ eli kalbinin üstünde, kamburca oturuyor, dudakları kıpırıyor belli belirsiz. Geniş, yayvan, yumuşak, memeli bir vücudu vardı. Güzel değildi, endamlı değildi, hatta görünüşü acıklıydı denebilir. Dümdüz, basma entariler giyerdi. Ağabeyime dalıp gittiği zaman, sanki, yetişkin bedeninde bir çocuk uçurtma seyrederdi. Hürrem ablanın bu göz hapsi ağabeyimi değiştirir, hareketlerini sertleştirirdi. Sonunda dayanamaz, 10 çıkıp giderdi evden. Hiçbir şey söylemezdi ama, bu Hürrem de yetti artık demezdi. Ağabeyim evde olduğu zaman Hürrem ablanın bize gelmesini hiç istemezdim. Bu karşılıksız ilgiye tanık olmak acı verirdi bana.

Ama Hürrem abla her fırsatta bize gelir, olup biteni anlatırken annemi inandırmak için, “gençliğim haram olsun yalanım varsa” derdi.

15 Çok acımasız kadındı annem.

Gaddar kadındı.

Taş kadındı.

Hürrem ablanın ağabeyimi her görüşünde içinin titrediğini biliyordu.

Bir gün, “ne diye gençliğinin üstüne yemin edip duruyorsun?” dedi, “sen artık genç değilsin 20 ki, çağın çoktan geçti kızım. Anla artık!”

Eliyle aşağılayan bir hareket yaptı, sonra zavallının yüzüne bakmadan boş çay bardaklarını alıp mutfığa gitti, bu sözlerle her türlü aştan öcünü almış olmanın verdiği derin hazla. Arkasında yarattığı etkiden emin olduğu, adımlarının keyifli ritminden anlaşılıyordu.

Hürrem abla duyduklarına inanamamış gibi kalakaldı. Acı yüzüne yürüdü, kaşları kirpikleri 25 bir an titredi, dondu. Sen de duydun mu? der gibi bana baktı.

Ödev yapıyordum masada; küçüldüm, küçüldüm, kalemimin ucu kadar kaldım.

Bir ölüm haberi almış gibi çöktü, sessizce çıkıp giderken ufaldığına, içinden bir şeylerin,– ümit, aşk, hayal, vesaire – uçup gittiğine yemin ederim.

Bir daha bize gelmedi.

30 “Gençliği” haram oldu sahiden; önce babası öldü, babaannesine inme indi, yatağa düştü, babasının kuyruklu mavi İmpala’sını, ardından evi sattılar, taşındılar.

Annem az sonra dönmüştü mutfaktan. Kapının kapandığını duymamış gibi, “Hürrem gitti mi?” diye sordu, eland eiki bardak çay. Birinin ruhunu tarumar etmiş, umurunda değil. Oturup çayını içti. Yüzünde haddini bilmeyenlere bildirmişlerin gülünç gururu: Sen kim benim 35 oğlum kim.

“Toplasam acaba kaç gün eder beraberliğimiz?” dedi Suzan hanım, “onbeş seneden yüzünü görmeden geçirdiğim üç seneyi çıkarın, on sekiz ay da askerlik yaptı, arada da hep kaçaktı, saklanıyordu. Tam beraber olmaya başlamıştık ki, aşka kanamadan daha, Türkmenistan’a gitti, bana dönmedi bir daha,” dedi. “Büyük bir başlangıcı vardı aşkımızın, görkemliydi, ne var ki 40 o zaman bile üç kişiydik.”

Nasıl olur, diyecektim, nasıl olur da bir erkeği bu kadar sevebilirsiniz, yüzünü satır satır hatırlarsınız, sesi içinizde yankılanır, size beni unut beni unut beni unut dememiş gibi, bir an bile unutmadan, hala sevebilirsiniz? Diyecektim, ağzımdan nasıl çıktı anlamadım:

“Gençliğiniz haram olmuş desenize,” dedim.

45 Çok şaşırdı, çevresine siyah, kalın sürmeler çektiği gözleri iri iri açıldı:

“İnsan gençliğini aşka vermezse, gençlik neye yarar?” dedi.

Saçma sözler ettim, ne inandığım, ne inanmadığım sözler; tatmadığı bir duygu hakkında akıl yürütmeye kalkışan zavallı bir adamın acınası çabası.

“Ama sonunda kaybeden siz olmuşsunuz.”

50 “Kayıp mı? Kaç kişi böylesine sevebilmiştir dünyada?”

“Ama kucağında bir kucak korla kalan siz olmuşsunuz.”

“İyi ya, boş değildi kucağım.”

“Ama yandınız, kül oldunuz.”

“Ama vardım, kül bunun kanıtı.”

Ayfer Tunç, “Suzan Defter”, *Taş-Kağıt-Makas* (2005)

2.

Kapı

geç benden, ben dururum, ben beklerim, geç benden,
ama nereye geçersin benden ben bilemem.

dediler ki, olgun bir meyve var sabır perdesinin ardında,
dünya sana sabrı öğretecek, olgun meyvenin tadını da.

5 dediler ki, şu ağaçlar gibi bekledin, şu ağaçlar gibi hayal,
şu ağaçlar gibi kederli.

açıldım, kapandım, açıldım, kapandım, gördüm
gelenler kadar gidenleri de,
hani sabrın sonu, hani gamlı eşek, pervasız nar nerde,
10 hani bahçe?

biri gelse... biri görse... biri gelmişti... açmıştı... durmuştu...
duruyor hala bende.

kaç zamandır çınıyor içimde bu boşluk, kim
kıydı, bahçenin şen duluydu, karşımda duran dut?
15 en çok onunla bakıştımdı, bir kere olsun dilegelsindi,
çok istedimdi.

bana kalsa susardım daha, ama dilimdeki paslı kilit çözülür belki,
sapaya kaçmış cümlem uğuldar, içimin kurtları kıpırdar diye
gıcırdandım takatsiz.

20 gördüm hepsini, gördüm hepsini, sabrın sonunu...
biri gelse, biri görse, şimdi,
rüzgar sallıyor beni.

Birhan Keskin, *Yeryüzü Halleri* (2002)